

Karel Procházka: *Skladby na české a latinské neliturgické texty 18. století z chrámové sbírky ve Smečně*

Oponentský posudek na diplomovou práci

Václav Kapsa

Diplomová práce Karla Procházky vychází ze studia hudební sbírky dochované na kůru kostela Nejsvětější Trojice ve středočeském Smečně. Cílem práce bylo představit na základě dochované sbírky hudební kulturu dané lokality a – jak vyplývá již z jejího názvu – soustředit se přitom především na skladby komponované na neliturgické texty a patřící k nejstarší vrstvě sbírky pocházející z druhé poloviny 18. století. Diplomant svoji práci rozčlenil do tří dále strukturovaných kapitol nazvaných „Historický úvod“, „Hudební archiv kostela Nejsvětější Trojice ve Smečně“ a „Současnost“, součástí práce je soupis dotyčné hudební sbírky, přiloženy jsou zvukové ukázky na CD.

V první kapitole zaměřené na hudebně-historický kontext tématu postupuje autor od obecného ke konkrétnímu, představuje hudební centra kladenského kraje, dále předkládá náčrt historie města Smečna a kostela Nejsvětější Trojice, a poté se věnuje historii tamního kůru. Cenný je seznam zdejších kantorů a varhaníků, jejichž jména a další údaje Procházka převážně vyexcerpoval z matrik. Dozvídáme se také o historii vzácných varhan, o vybavení kostela, literátském bratrstvu ad. V případě dvou dobových dokumentů, s nimiž autor pracuje a ze kterých rovněž cituje, totiž inventáře kostela a fundační listiny z roku 1602, není řádně uvedeno místo jejich uložení – lze se pouze dohadovat, že se jedná o prameny z farního archivu? Tuto výtku je možno zobecnit, v práci chybí samostatný oddíl popisující jak dochované prameny či pramenné fondy mimo samotnou hudební sbírku, tak také související literaturu (z titulu citovaného článku „Ještě k opravě renesančních varhan ve Smečně“ se zdá, že k danému tématu bylo publikováno více, tato literatura však zmíněna není).

V hlavní části práce je představena hudební sbírka, její původ, uspořádání a z několika hledisek (druhového, autorského, chronologického) i její obsah. Zařazení kapitoly o cecilianismu je z hlediska sbírky samotné odůvodněné (řada pramenů z 19. století tvoří významnou část sbírky, zároveň se však myšlenky reformy chrámové hudby ve Smečně evidentně příliš neujaly, což mohlo přispět k dochování sbírky), z hlediska zacílení práce ke skladbám na neliturgické texty 18. století již méně. Samostatné části jsou věnovány unikátům sbírky a osobě P. Františka Mensiho. Závěr tvoří dokumentace současného koncertního znovuoživování skladeb a již zmíněný soupis celé sbírky sestávající z 551 jednotek.

Jádro práce tvoří představení vybraných děl, a to ve dvou oddílech zaměřených na české a latinské neliturgické texty. Bohužel autor blíže neobjasňuje, co ho vedlo k výběru právě těch skladeb, které analyzuje – či spíše představuje – důkladněji. Zaměřuje se přitom zejména na texty, které uvádí včetně překladu, méně již na hudební strukturu, což je v některých případech škoda. Nějaké stanovisko či komentář by si zasloužila zejména otázka autorství

obou pozoruhodných skladeb dochovaných v opisech Václava Prokopa Stehlíka, který není jinak znám jako skladatel – autorem hudby Rozmlouvání je ve skutečnosti benediktýn V. G. Jacob. Při pojednání pastorálních skladeb F. Mensiho se přímo vnucuje otázka, zda byly pojednány J. Berkovcem v jeho významné monografii o Českých pastorelách, či nikoli.

Dojem z práce kazí poněkud nedbalá redakční práce, řada tiskových a pravopisných chyb (i na titulním listě). Seznam literatury by měl (není-li výslovně uvedeno jinak) obsahovat všechny tituly zmíněné v podčarových poznámkách či v textu. V seznamu sbírky je třeba opravit datum narození Jana Zacha. Co znamená v soupisu sbírky autorské určení „Bixi / Jomelli“ či následující obsahující dokonce tři jména skladatelů, podobně v oddíle Sinfonie „Haydn / Vaňhal“ etc.?

Na straně 48 informuje Procházka o Naumannově Sinfonii in C, kterou se mu pomocí RISM a SHK nepodařilo identifikovat. Na tomto příkladě lze ozřejmit, že je bezpodmínečně nutné vycházet i z další literatury týkající se jednotlivých skladatelů – nachází se dotyčná skladba v tematickém katalogu Naumannových Sinfonií (in: *The Symphony 1720–1840*, ser. C, x, Garland, New York 1984)? Navíc v seznamu celé sbírky uvedeném v závěru Procházkovy práce figuruje v oddíle Sinfonie pod č. 444 skladba označená „Arien aus der oper Cora“ – jedná se o Sinfonii in C? Na tomtéž místě je také třeba opravit překlep ve skladatelově příjmení.

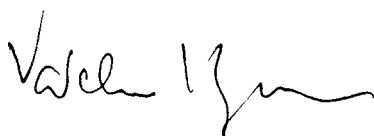
Mohl by nějaké pro dané téma užitečné prameny obsahovat fond Rodinný archiv Clam-Martiničů, Smečno (SOA Praha)? Dále bych doporučil pozornosti knihu Zdeňka Šestáka *Musica antiqua citolibensis*, Louny 2009.

Zájem Karla Procházky o hudební sbírku z chrámového kůru kostela Nejsvětější Trojice ve Smečně je dlouhodobý a mnohostranný. Procházka je varhaníkem v tomto kostele, pracuje na katalogu sbírky i katalogu děl F. Mensiho, celou řadu skladeb spartoval a provedl, jak ostatně dokládají nahrávky na pěti (!) CD přiložených k jeho diplomové práci. Ta je dalším počinem na nelehké a záslužné cestě, kterou si její autor zvolil. Při publikování svých výzkumů by však měl mít na paměti odstrašující příklad velké řady překrásných rukopisů, které přetrvaly věky jen pro své honosné vnější zpracování, zatímco jejich obsah často pro záplavy chyb za mnoho nestojí, a věnovat více pozornosti a času promýšlení struktury a obsahové konzistence i redakčnímu zpracování své práce.

Práci doporučuji k obhajobě.

Navrhuji hodnocení: velmi dobrý

Praha, 20. 5. 2010

Mgr. Václav Kapsa, Ph.D.